ИРГЭДИЙН

2023 ОНЫ БАТЛАГДСАН ТӨСВИЙН МЭДЭЭЛЛИЙГ АШИГЛАВ

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC
Швейцарын хөгжлийн агентлаг

GLOBAL PARTNERSHIP FOR SOCIAL ACCOUNTABILITY

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

MASAM

Швейцарын хөгжлийн агентлаг болон Нийгмийн эгэх хариуцлагын дэлхийн түншлэлийн санхүүжилтээр Дэлхийн банкны хэрэгжүүлж буй “Монгол Улсад нийгмийн эгэх хариуцлагыг бэхжүүлэх нь” буюу MASAM II төслийн хүрээнд тус аймгийн “Иргэдийн төсөв” эмхэтгэлийг бүтээв.

МЭНДЧИЛГЭЭ

Эрхэм хүндэт танд Дархан хот байгуулагдсаны түүхт 60, 61 жилийн ойн баярын мэндийг хүргэе.

Миний бие иргэд, хөдөлмөрчдийнхөө итгэлийг хүлээж томилогдсоноос хойш иргэдийн санал хүсэлт, нийгмийн эрэлт хэрэгцээ, тулгамдсан асуудлыг шийдвэрлэх ажлыг онцгойлон анхаарч, аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг улс, эх орны хөгжлийн чиг ханддагатай уялдуулан, хийж хэрэгжүүлсэн ажлын тайлангаа та бүхэнд хүргэж байна.

Тухайлбал нийслэлийн төвлөрлийг сааруулах бодлогын хүрээнд манай аймагт шинэ суурьшлын бүс "Залуус хотхон"-ыг байгуулах, зарим их дээд сургуулийг шилжүүлэн байршуулах, Гангийн цогцолбор, Арьс ширний томоохон цогцолборыг байгуулан үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх, Дархан хотын бохир усны менежментийг сайжруулах, гэр хороололыг инженерийн төвлөрсөн шугам сүлжээнд холбох, хотын доторх авто замын сүлжээг нэмэгдүүлэх, газар тариалан, эрчимжсэн мал аж ахуйг хослон хөгжүүлэх, Боловсрол-2032, Ногоон Дархан-2032 хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлж, Дархан хотыг 2035 он хүртэл хөгжүүлэх урт хугацааны төлөвлөгөө батлуулан хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байгааг дуулгахад таатай байна.

60 жилийн түүхтэй хотын маань нэр хүнд, найрамдал хамтын ажиллагаа Монгол улсад төдийгүй гадаадын олон оронд өргөжин тэлж, дэлхийд нэрлэгдэх хот болон хөгжинө гэдэгт итгэлтэй байна.

ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГА,
ДАРХАН ХОТЫН ЗАХИРАГЧ

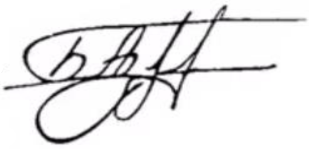

Б.АЗЖАРГАЛ

АГУУЛГА:

1 МЭНДЧИЛГЭЭ
4 АЙМГИЙН МЭДЭЭЛЭЛ
5 ТӨСӨВ ГЭЖ ЮУ ВЭ?
6 АЙМАГ, НИЙСЛЭЛИЙН ТАТВАРЫН ОРЛОГО
7 ОНХС
8 АЙМГИЙН НЭГДСЭН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, ЗАРЛАГА
10 АЙМГИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, ЗАРЛАГА
12 СУМДЫН ТӨСВИЙН НИЙТ ОРЛОГО, ЗАРЛАГА
14 АЙМГИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ
15 АЙМГИЙН ОНХС-ГИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ
16 СУМДЫН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, ЗАРЛАГА, ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ, ОНХС
161 НЭР, НЭРШЛИЙН ТАЙЛБАР
161 АЙМАГ, СУМЫН ЧИГ ҮҮРЭГ
161 ТОВЧИЛСОН ҮГСИЙН ТАЙЛБАР

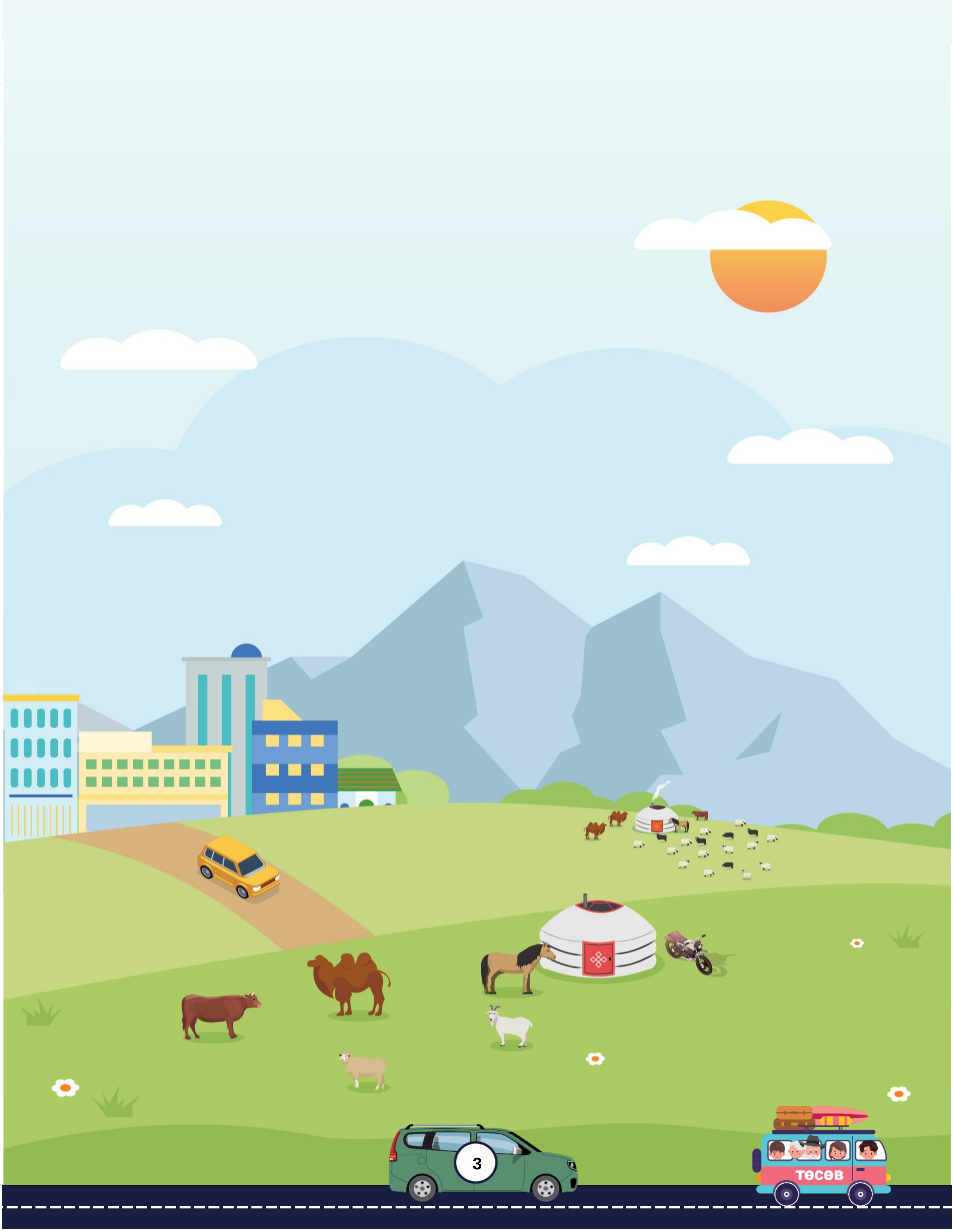
ТӨСӨВ

Дархан-Уул аймаг

Дархан хотын бэлгэдэл тэмдэг, түүнийг хэрэглэх журмыг анх хотын Депутатуудын Хурлын Гүйцэтгэх Захиргааны гишүүдийн 1974 оны 96 дугаар тогтоолоор баталсан бөгөөд найрамдан эвлэлдэхийг бэлгэдсэн Хаан бугуйвчийг бэлгэ тэмдгээ болгож байсан. /Аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Тэргүүлэгчдийн 2001.05.09-ний 46-р тогтоолоор Дархан-Уул аймгийн тугаар батлав./

НИЙТ ХҮН АМЫН ТОО

3.3 мянган км2 газар нутагтай

104.7 мянга

49.1%

50.9%

4 сум

26 баг

29.5 мянган өрх

ДАРХАН

ДНБ (тэрбум төгрөг)

734.8 — 2021

661.5 — 2022

Хөдөө аж ахуй	Худалдаа, үйлчилгээ	Үйлдвэрлэл	Бусад
11.2%	42.0%	47.0%	0.0%

*Урьдчилсан гүйцэтгэл

Нийт малын тоо 355.3 мянган толгой

22.1

50.9

0.1

163.9

118.4

ТӨСӨВ ГЭЖ ЮУ ВЭ?

Төрийн болон орон нутгийн чиг үүргийг хэрэгжүүлэх зорилгоор төрийн мэдэлд хуримтлуулан хуваарилж зарцуулах хөрөнгө

ТӨСВИЙН БҮТЭЦ:

МОНГОЛ УЛСЫН НЭГДСЭН ТӨСӨВ

- Улсын төсөв
- Нийгмийн даатгалын сангийн төсөв
- Ирээдүйн өв сангийн төсөв
- Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн төсөв
- Орон нутгийн төсөв

УИХ 11-р сарын 15-ны дотор батална.

Аймаг, нийслэлийн төсөв

Аймаг, нийслэлийн ИТХ 12-р сарын 5-ны дотор батална.

Сум, дүүргийн төсөв

Сум, дүүргийн ИТХ 12-р сарын 20-ны дотор батална.

ОРОН НУТГИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, ЗАРЛАГА, ТЭНЦЭЛ:

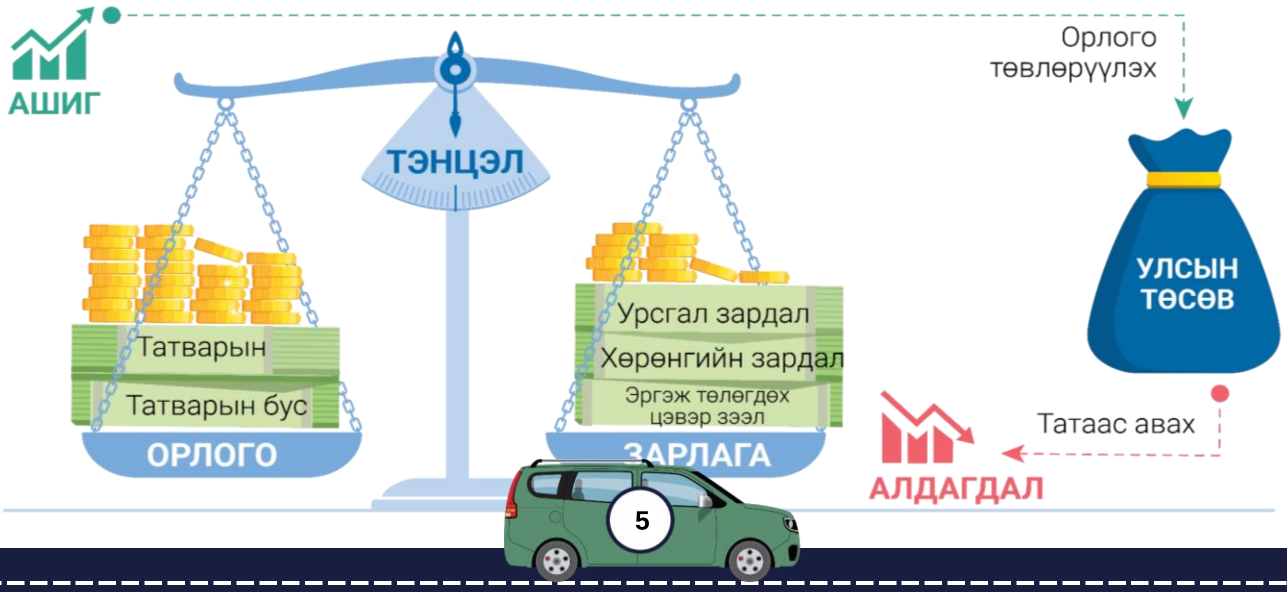

АЙМАГ, НИЙСЛЭЛИЙН ТАТВАРЫН ОРЛОГО:

2022 оныг хүртэл:	2022 оны 1 дүгээр сарын 1-нээс мөрдөж буй
	Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын 40 хувь (ШИНЭ)
Нийслэл хотын албан татвар	Нийслэл хотын албан татвар
Газрын төлбөрийн орлогын 60%	
Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	
Автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар	Автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар
Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалтаар ашигласан усны төлбөр	Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалтаар ашигласан усны төлбөр
Цалин хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын албан татвар	
Өв залгамжлал, бэлэглэлийн албан татвар	Өв залгамжлал, бэлэглэлийн албан татвар
Улсын тэмдэгтийн хураамж	Улсын тэмдэгтийн хураамж
Газрын тосны хайгуулын болон ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн төлбөрийн 20 хувь	Газрын тосны хайгуулын болон ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн төлбөрийн 20 хувь

Хүүхэд хамгааллын жилийн хүрээнд алслагдсан гэр хорооллын Ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчдын автобусны хүртээмжийг нэмэгдүүлэн стандартад нийцсэн 4 автобусаар үйлчилгээ үзүүлж, батлагдсан маршрутын дагуу ЕБС-ийн сурагчид үнэ төлбөргүй зорчиж байна.

ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН САН:

Орон нутгийн хөгжлийг дэмжих, бүс нутгийн тэнцвэртэй байдлыг хангах зорилгоор улсын төсвөөс орон нутгийн төсөвт олгохоор дахин хуваарилсан хөрөнгө.

ИРГЭДИЙН ОРОЛЦОО:

ОНХС-гийн эх үүсвэр:

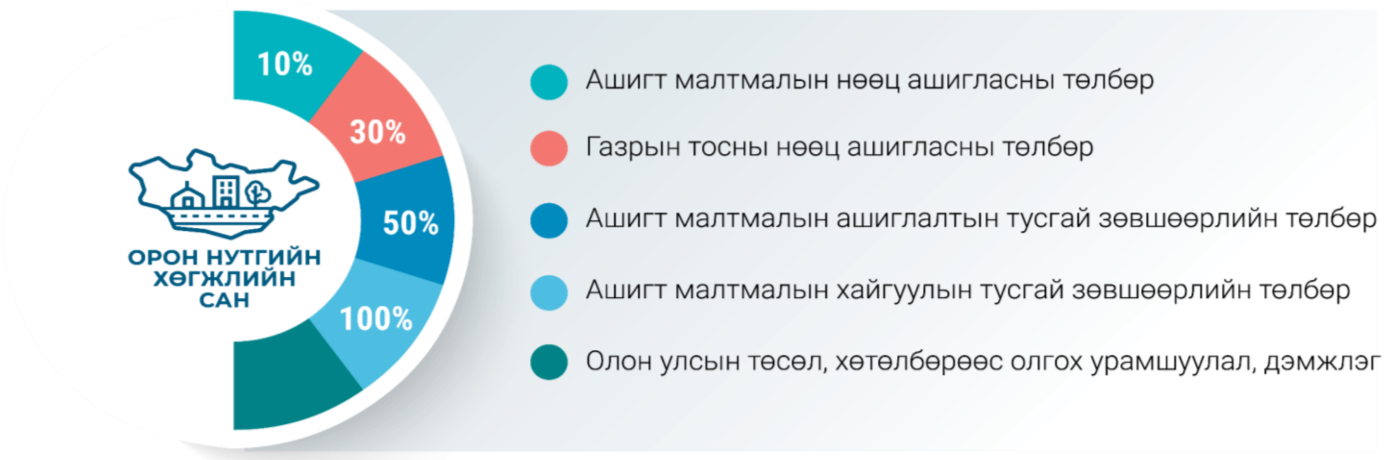

МАЛЫН ТОО ТОЛГОЙН АЛБАН ТАТВАРЫН ОРЛОГО:

ШИНЭ

Нэг малын тоо толгойд тухайн татварын жилд ногдуулах албан татварын хэмжээ нь 0-2000 төгрөг байна.

Албан татварын хэмжээг дээрхи хязгаарт багтаан сум, дүүргийн ИТХ малын төрөл тус бүрээр тогтооно.

Дараах зүйлд зарцуулна. Үүнд:

- Бэлчээрийн менежментийг сайжруулах;
- Бэлчээрийн болон газар тариалангийн усан хангамжийг нэмэгдүүлэх;
- Малын эрүүл мэндийг хамгаалах, халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх;
- Малын чанарыг сайжруулах;
- Гэмт халдлага, гамшгаас хамгаалах;
- Хур тунадасны хэмжээг нэмэгдүүлэх;
- Малын тэжээлийн ургамал тариалах, тэжээлийн нөөц бүрдүүлэх;
- Байгаль орчныг хамгаалах, хортон мэрэгчидтэй тэмцэх;
- Малчдад зориулсан сургалт, сурталчилгааны зардалд зарцуулна.

АЙМГИЙН 2023 ОНЫ ТӨСӨВ

ОРЛОГО

АЙМГИЙН НЭГДСЭН ТӨСӨВ (сая төгрөг)

Аймгийн төсвийн орлого
30,675.1

Сумын төсвийн орлого
34,772.7

Бусад орлого

Орон нутгийн төсвийн орлого
65,447.8

Улсын төсвөөс олгох санхүүгийн дэмжлэг

ОНХС-гийн орлогын шилжүүлэг
14,632.6

ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН САН

НИЙТ ОРЛОГО
80,080.4

СУМЫН ТӨВИЙН 8-Р БАГИЙГ 1-Р БАГТАЙ ХОЛБОХ АВТО ЗАМЫН ГҮҮРЭН ГАРЦ

Орон нутгийн иргэдэд нийгэм эдийн засгийн чухал ач холбогдолтой 1 дүгээр багийг 8 багтай холбох 55 м урт гүүрэн гарцын теслийг хэрэгжүүлж байна. Энэхүү төслийг хэрэгжүүлснээр авто замын түгжрэлийг сааруулах нөхцөлийг бүрдүүлэх болно.

ЗАРЛАГА

НИЙТ ЗАРЛАГА 80,080.3

Улсын төсөвт төвлөрүүлэх орлого
1,856.1

Орон нутгийн төсвийн урсгал зардал
44,291.3

- 6,818.1 Цалин хөлс, адилтгах зардал
- 5,585.8 Бараа үйлчилгээний зардал
- 2,581.9 Татаас, шилжүүлэг
- 29,305.5 Бусад зардал

Хөрөнгийн зардал
19,300.3

- Барилга, байгууламж
- 1,755.4 Их засвар
- 560.7 Тоног, төхөөрөмж
- 16,984.2 Бусад хөрөнгө

ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН САН
14,632.6

- 8,168.5 Аймгийн ОНХС
- 6,464.1 Сумдын ОНХС

▲▼ өсөлт, бууралт /өмнөх оноос/

ОРЛОГО

АЙМГИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО
10,631.7 -0.5▼

ТАТВАРЫН ОРЛОГО: 2,893.7 -56.8%▼

1,500.0 -70.9%▼
Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар

800.0 -2.4%▼
Авто тээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар

307.7 -23.1%▼
Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалтаар ашигласан усны төлбөр

286.0 -13.9%▼
Улсын тэмдэгтийн хураамж

0.0%▼
Газрын тосны хайгуулын болон ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн төлбөр

0.0%▼
Татварын бусад орлого

ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО: 7,738.0 -41.5%▼

1,150.0 0.0%▼
Хувьцааны ногдол ашиг

5,822.3 -3.1%▼
Өмч ашигласны болон борлуулсны орлого, хүү, торгуулийн орлого

215.7 -2.1%▼
Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого

550.0 -92.2%▼
Бусад орлого

8,168.6 0.0%▼
ОНХС-гийн орлогын шилжүүлэг

3,451.6 -66.0%▼
Урд оны үлдэгдэл

0.0%▼
Санхүүгийн дэмжлэг

16,591.7 1.9%▲
Сумаас төвлөрүүлэх орлого

НИЙТ ОРЛОГО
38,843.6
-16.3%▼

ЗАРЛАГА

▲▼ өсөлт, бууралт /өмнөх оноос/

НИЙТ ЗАРЛАГА
38,843.6
-16.3%▼

Дүн	Өөрчлөлт	Ангилал
7,349.6	31.9%▲	Нутгийн удирдлага
1,042.5	51.9%▲	Боловсрол, спорт
	0.0%▼	Эрүүл мэнд
	-100.0%▼	Хот тохижилт, нийтийн аж ахуйн үйлчилгээ
2,539.8	0.0%▼	Хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээ
8,168.5	35.8%▲	ОНХС
	-100.0%▼	Бусад
733.2	-13.3%▼	Байгаль орчин
137.0	-72.9%▼	Соёл
688.6	-17.1%▼	Нийгмийн хамгаалал
6,916.4	192.7%▲	Зам, тээвэр
1,868.4	-89.0%▼	Хөрөнгө оруулалт
5,822.2	-3.1%▼	Эргэн төлөгдөх зээл

АЙМГИЙН ТӨСВИЙН НИЙТ ЗАРЛАГА
35,266.2 **-18.6%▼**

Дүн	Өөрчлөлт	Ангилал
1,721.3	32.4%▲	Сумдад олгох санхүүгийн дэмжлэг
1,856.1	4.4%▲	Улсад төвлөрүүлэх орлого

СУМДЫН ТӨСВИЙН НИЙТ ОРЛОГО (сая төгрөг)

ТАТВАРЫН НИЙТ ОРЛОГО: 25,999.7 11.8%▼

- **21,415.9** -7.9%▼ Хувь хүний орлогын албан татвар
- **2,514.2** -19.6%▼ Хөрөнгийн албан татвар
- **1,814.8** 12.1%▲ Газрын төлбөр
- **124.8** -29.8%▼ Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр
- **130.0** -90.1%▼ Бусад татвар, төлбөр хураамж

ОРЛОГО

ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО: 7,051.7 1.9%▲

- Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого **62.7** -98.9%▼
- Бусад орлого **6,989.0** 562.4%▲

- Урд оны үлдэгдэл - 100.0%▼
- Орлогын шилжүүлэг **6,464.1** 0.0%▼
- Дээд шатны төсвөөс авах санхүүгийн дэмжлэг **1,721.3** 32.4%▲

НИЙТ ОРЛОГО 41,236.8 3.0%▲

▲▼ өсөлт, бууралт /өмнөх оноос/

Ерөнхий боловсролын сургуулиудын хүчин чадлыг нэмэгдүүлэн ажиллаж байна.
Дархан сумын 4 дүгээр сургуулийг өргөтгөн 480 хүүхэд хамрагдах боломжтой болсноор 2 ээлжээр хичээллэх сургалтын таатай орчныг бүрдүүллээ.
Мөн 2023 онд Дархан сумын 12 дугаар багт 960 хүүхдийн хүчин чадалтай эко сургуулийн барилга, 9 дүгээр сургуулийн 320 хүүхдийн хүчин чадалтай өргөтгөлийн барилга ашиглалтад орохоор баригдаж байна. Тус сургуулиудын барилга ашиглалтад орсноор сургалтын орчин, хүртээмж сайжирна.

СУМДЫН ТӨСВИЙН НИЙТ ЗАРЛАГА (сая

ЗАРЛАГА

НИЙТ ЗАРЛАГА
41,236.8
3.0%▲

6,003.0 17.1%▲	Нутгийн удирдлага	Байгаль орчин	0.0%▼
5,061.8 -8.3%▼	Боловсрол, спорт	Соёл	**331.8** 17.5%▲
505.3 -7.3%▼	Эрүүл мэнд	Хот тохижилт, нийтийн аж ахуйн үйлчилгээ	0.0%▼
- 0.0%▼	Зам, тээвэр	Хөрөнгө оруулалт	0.0%▼
6,464.1 27.3%▲	ОНХС	Бусад	**6,279.1** -12.8%▼

16,591.7 1.9%▲
Аймагт төвлөрүүлэх орлого

Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар Хуучин Дарханд 1816 м2 талбай бүхий 220 хүний суудалтай 40 машины авто зогсоолтой А, Б 2 заалтай "Спортын ордон ашиглалтанд орлоо.
Тус заал нь орон нутгийн хүүхэд залуучууд, ард иргэдийг биеийн тамир спортоор хичээллэх орчин нөхцөлийг бүрдүүлэх, бүх нийтийн спортыг түгээн дэлгэрүүлэх зорилготой үйл ажиллагаа явуулахаар бүтээн байгуулалтын ажил хийгдлээ.

АЙМГИЙН НИЙТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

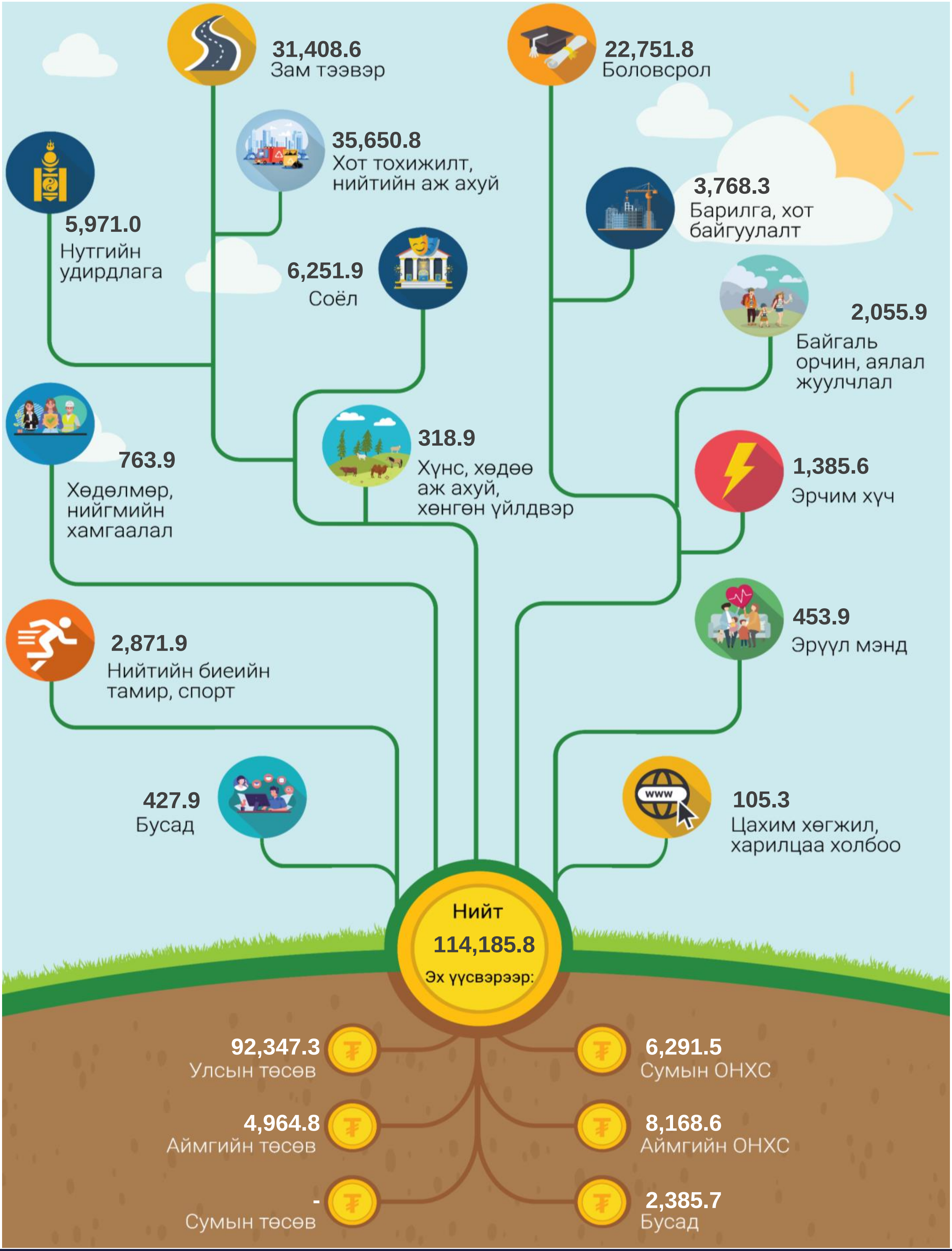

АЙМГИЙН ОНХС-ГИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

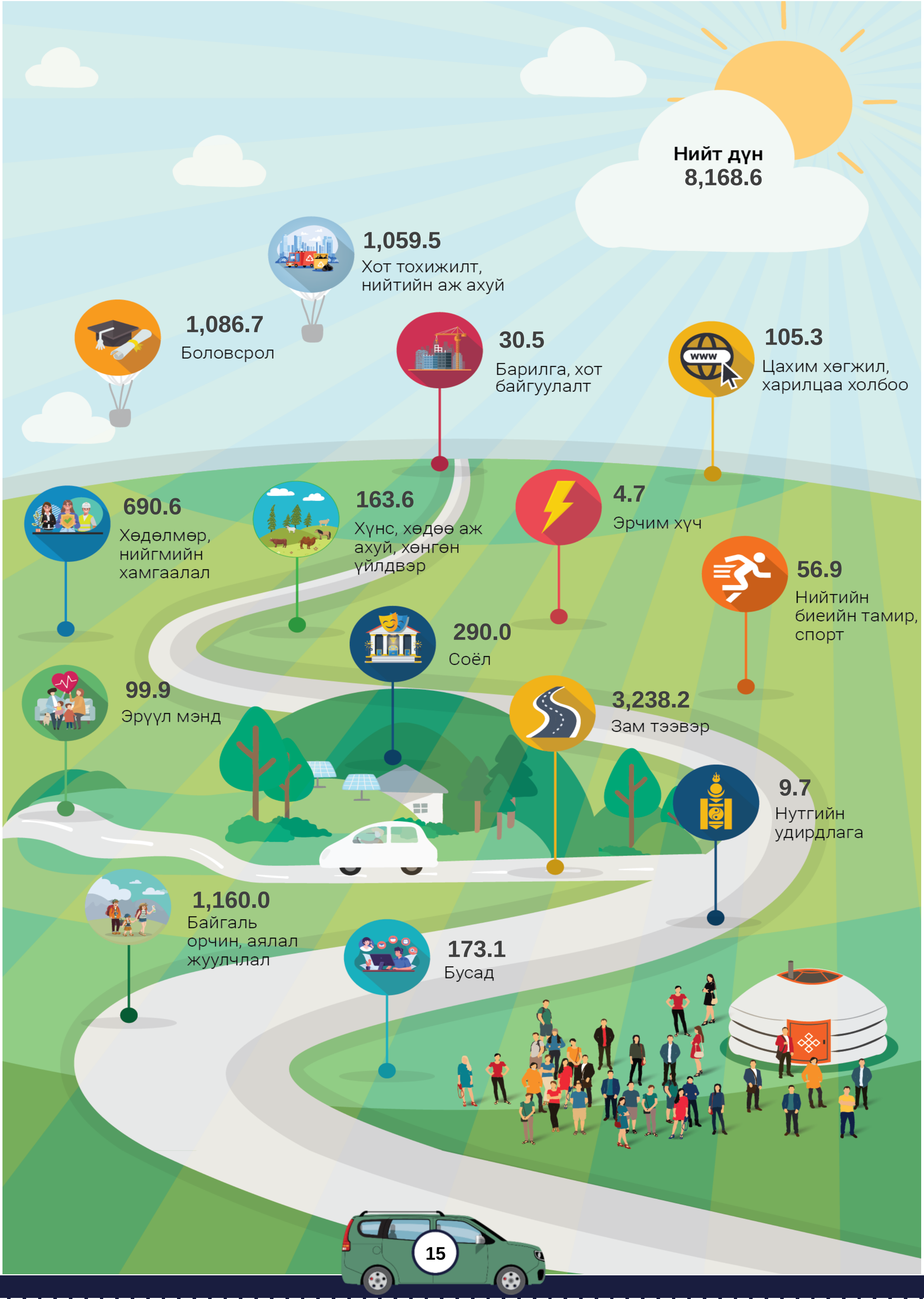

ДАРХАН СУМ

98.13 км2 газар нутагтай.

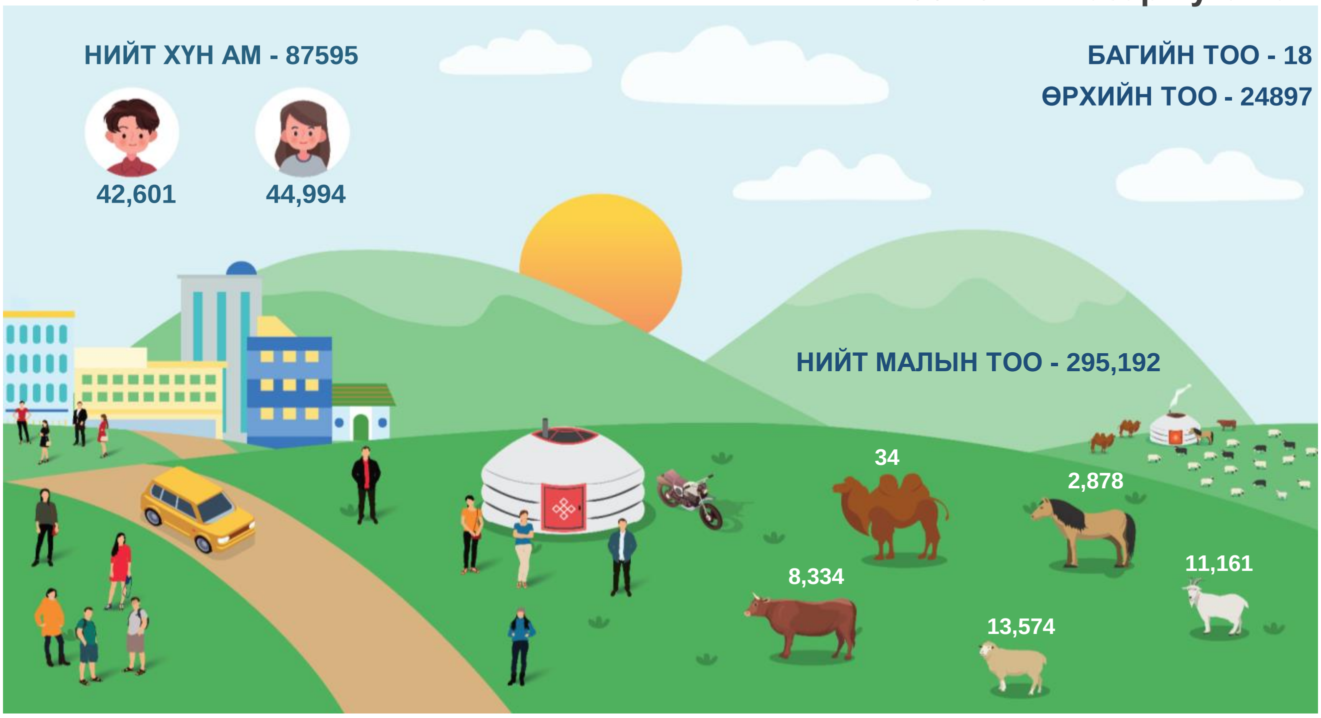

СУМЫН ТӨСӨВ (сая төгрөг)

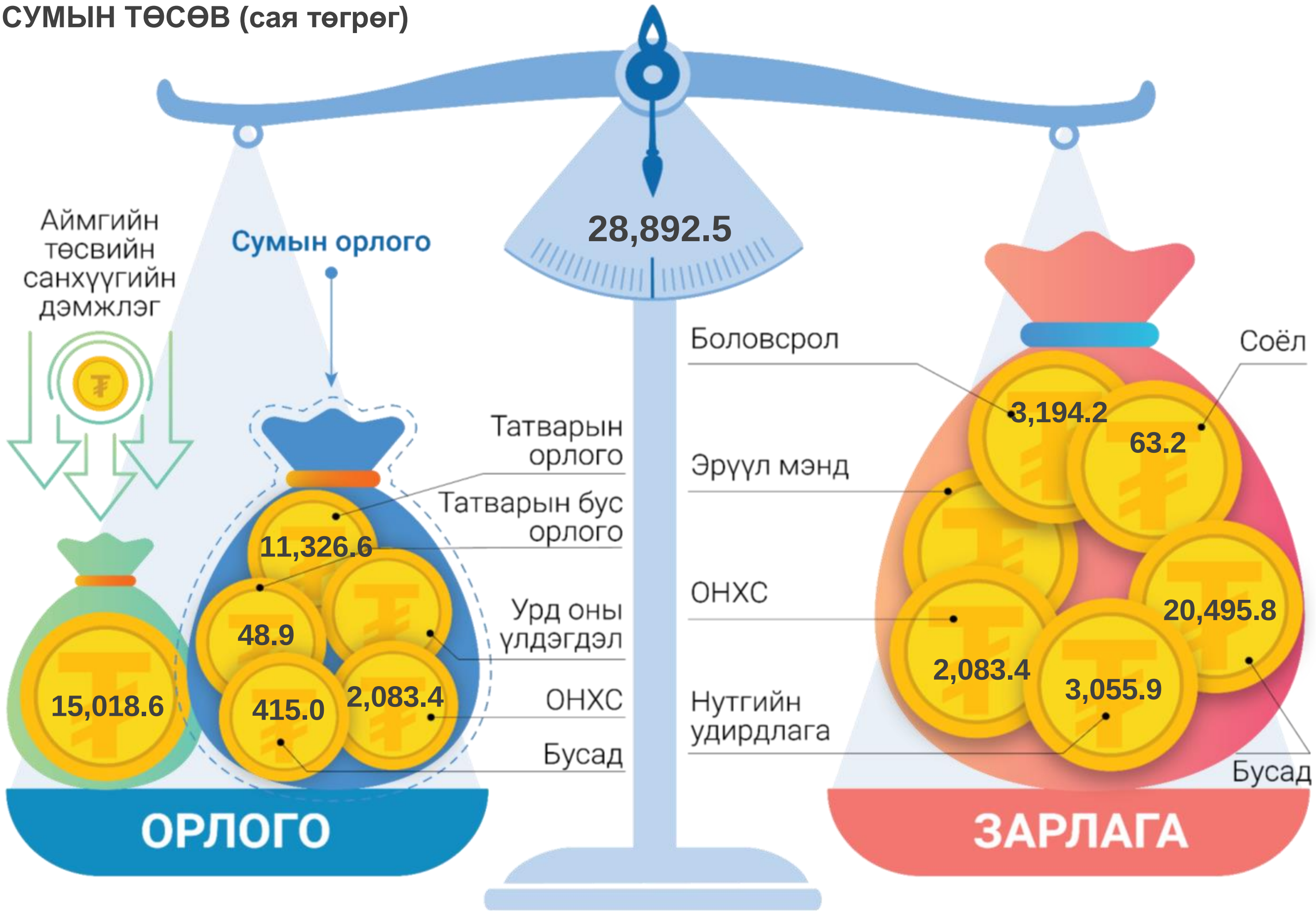

НИЙТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая.төг)

Нийт	Улсын төсөв	Аймгийн төсөв	Сумын төсөв	Аймгийн ОНХС	Сумын ОНХС	Бусад
114,028.2	92,347.3	4,964.8	-	8,168.6	6,464.1	2,083.4

УЛСЫН ТӨСӨВ

2,756.7
Аврах гал унтраах ангийн барилга /Дархан-Уул, Дархан сум/

273.0
Гэр хорооллын инженерийн шугам сүлжээ /Дархан-Уул, Дархан сум, 5 дугаар баг/

325.9
Гэр хорооллын инженерийн шугам сүлжээ /Дархан-Уул, Дархан сум, 6, 7 дугаар

43.3
"Миний Монгол" цэцэрлэгт хүрээлэнгийн хөл бөмбөгийн иж бүрэн

1,239.7
Хуучин хөл бөмбөгийн талбайг түшиглэн орчин үеийн хөл бөмбөгийн

2,018.8
Хабитат, Мангирт чиглэлийн дулаан хангамжийн 2 дугаар

10,200.0
Хотын гэрэлтүүлэг /Дархан-Уул, Дархан сум/

3,870.9
Үерийн ус зайлуулах суваг /Дархан-Уул, Дархан сум,15 дугаар баг/

4,286.3
Цэвэр усны шугамын шинэчлэл /Дархан-Уул, Дархан сум/

355.4
Цэвэрлэх байгууламжийн засвар, шинэчлэл /Дархан-Уул, Хонгор сум/

2,800.0
Нийтийн эзэмшлийн орон сууцны засвар, шинэчлэл /Дархан-Уул, Дархан сум/

172.5
Цэцэрлэгийн барилга, 100 ор /Дархан-Уул, Дархан сум, Өргөө баг/

1,103.6
Сургуулийн барилга, 480 суудал /Дархан-Уул, Дархан сум, 3 дугаар баг/

159.2
Цэцэрлэгийн барилгын өргөтгөл /Дархан-Уул, Орхон сум, 9 дүгээр

2,731.2
Цэцэрлэгийн барилга, 100 ор /Дархан-Уул, Хонгор сум, Салхит баг/

1,175.0
Анагаахын шинжлэх ухааны үндэсний их сургуулийн барилгын

1,749.2
Цэцэрлэгийн барилгын өргөтгөл /Дархан-Уул, Дархан сум/

4,392.6
Сургуулийн барилгын өргөтгөл, 320 суудал /Дархан-Уул, Дархан сум, 9

1,000.0
Багшийн хөгжлийн төвийн барилга худалдан авах /Дархан-Уул, Дархан сум/

1,649.9
Хөдөө, аж ахуйн их сургуулийн харьяа Агроэкологи, бизнесийн

УЛСЫН ТӨСӨВ

150.0
Шинжлэх ухаан, технологийн их сургуулийн Дархан-Уул аймаг дахь

650.0
Анагаахын шинжлэх ухааны их сургуулийн Дархан-Уул аймаг дахь

511.0
Ерөнхий боловсролын сургуулиудын анги танхим, багш нарын өрөөний

1,800.0
Ерөнхий боловсролын сургуулиудын сургалтын тоног төхөөрөмж /Дархан-

5,920.0
Музей, номын сангийн цогцолбор /Дархан-Уул, Дархан сум/

170.2
Сумын төвийн 8 дугаар багийг 1 дүгээр багтай холбох авто замын гүүрэн

1,222.1
Дархан-Шарын гол чиглэлийн хатуу хучилттай авто замын үргэлжлэл

63.5
Хонгор сумаас Салхит баг хүртэлх авто зам, 13.1 км /Дархан-Уул, Хонгор сум/

284.4
Аймгийн төвийн хатуу хучилттай авто зам, 2 дахь үе шат /Дархан-Уул,

489.1
Аймгийн төвийн хатуу хучилттай авто зам /Дархан-Уул, Дархан сум,

8,520.0
Аймгийн төв доторх авто замын шинэчлэл, засвар /Дархан-Уул, Дархан сум/

11,520.0
Гэр хорооллын доторх хатуу хучилттай авто зам, 14 км /Дархан-Уул, Дархан

93.9
Аймгийн төвийн авто замын их засвар, шинэчлэл /Дархан-Уул, Дархан сум,

1,303.2
Сумын төвийн доторх авто замын их засвар /Дархан-Уул, Орхон сум/

7,746.0
Дулаан дамжуулах сүлжээний ТК27-ТК39 хүртэлх дулааны шугамын

1,484.0
ТК80-ТК94 хүртэлх дулааны шугамын шинэчлэл /Дархан-Уул,

752.7
Дархан баг чиглэлийн дулааны шугамын өргөтгөл /Дархан-Уул, Шарын гол

5,953.7
Мэдээлэл холбооны Дархан дэд төв /Дархан-Уул, Дархан сум, 1, 2, 3

869.1
Хүүчин Дархан спортын ордон /Дархан-Уул, Дархан сум/

541.3
Спорт заалны барилга /Дархан-Уул, Хонгор сум, Салхит баг/

150.0
Шинжлэх ухаан, технологийн их сургуулийн Дархан-Уул аймаг дахь

650.0
Анагаахын шинжлэх ухааны их сургуулийн Дархан-Уул аймаг дахь

511.0
Ерөнхий боловсролын сургуулиудын анги танхим, багш нарын өрөөний

1,800.0
Ерөнхий боловсролын сургуулиудын сургалтын тоног төхөөрөмж /Дархан-

5,920.0
Музей, номын сангийн цогцолбор /Дархан-Уул, Дархан сум/

УЛСЫН ТӨСӨВ

170.2
Сумын төвийн 8 дугаар багийг 1 дүгээр багтай холбох авто замын гүүрэн

1,222.1
Дархан-Шарын гол чиглэлийн хатуу хучилттай авто замын үргэлжлэл

63.5
Хонгор сумаас Салхит баг хүртэлх авто зам, 13.1 км /Дархан-Уул, Хонгор сум/

284.4
Аймгийн төвийн хатуу хучилттай авто зам, 2 дахь үе шат /Дархан-Уул,

489.1
Аймгийн төвийн хатуу хучилттай авто зам /Дархан-Уул, Дархан сум,

8,520.0
Аймгийн төв доторх авто замын шинэчлэл, засвар /Дархан-Уул, Дархан сум/

11,520.0
Гэр хорооллын доторх хатуу хучилттай авто зам, 14 км /Дархан-Уул, Дархан

93.9
Аймгийн төвийн авто замын их засвар, шинэчлэл /Дархан-Уул, Дархан сум,

1,303.2
Сумын төвийн доторх авто замын их засвар /Дархан-Уул, Орхон сум/

7,746.0
Дулаан дамжуулах сүлжээний ТК27-ТК39 хүртэлх дулааны шугамын

1,484.0
ТК80-ТК94 хүртэлх дулааны шугамын шинэчлэл /Дархан-Уул,

752.7
Дархан баг чиглэлийн дулааны шугамын өргөтгөл /Дархан-Уул, Шарын гол

5,953.7
Мэдээлэл холбооны Дархан дэд төв /Дархан-Уул, Дархан сум, 1, 2, 3

869.1
Хуучин Дархан спортын ордон /Дархан-Уул, Дархан сум/

541.3
Спорт заалны барилга /Дархан-Уул, Хонгор сум, Салхит баг/

АЙМГИЙН ТӨСӨВ

174.1
Дахин төлөвлөлт 60 айлын орон сууц /Дархан сум 6-р баг/

2.0
Хяналтын камерыг цагдаагийн газрын төв хяналттай холбох /Хонгор

9.0
Хөтөл хорооллын дахин төлөвлөлт /Дархан сум, Малчин баг/

2.6
74 айлын орон сууцнаас 32 айлын орон сууцны хорооллын ИШС /Шарын

2.1
Худаг гаргах /Дархан сумын 15-р баг/ /Хөтөл хороолол багийн төв/

2.3
Авто зогсоол /Хөл бөмбөгийн талбай/

1.6
Миний Монгол цэцэрлэгт хүрээлэнгийн авто зогсоолын шинэчлэлт

5.8
Хоккейн талбайн тохижилт /Дархан сум 16-р баг/

139.3
Миний Монгол цэцэрлэгт хүрээлэнгийн тохижилтын ажил /Дархан сумын 14-р

3.6
Эрчимжсэн туслах аж ахуйн суурьшлын бүсийн дэд бүтэц /Орхон сум,

АЙМГИЙН ТӨСӨВ

385.5
Хүүхдийн зуслангийн засвар /Хонгор сум/

6.6
Тохижилтын ажлын засварын материал нийлүүлэх /Дархан сум/

19.7
Зөөврийн сандал

20.0
“Тохилог орчин” төсөл /Автобусны буудал/

1.0
Дархан сумын газар зүйн нэрийн тодруулгын ажил

30.0
Зураг, төсөв боловсруулах

8.2
Гэрлэх ёслолын өргөө худалдан авах /Дархан сум 8-р баг/

3.4
Тусгай зориулалтын механизм /НААУГ/

139.1
Анагаахын уулзвараас ШУТИС чиглэлийн авто зам дагуух дугуйн зам

7.9
Морь барианы гадна тохижилт

732.5
Хотын гэрэлтүүлэг /Дархан сум 5, 6, 7, 8-р баг/

20.1
Дугуйн болон явган зам

60.2
Сумын төвийн 8 дугаар багийг 1 дүгээр багтай холбох авто замын гүүрэн

56.5
"Гоё сургууль" төсөл /Дархан сум 1-р сургууль/

138.8
Дархан 60 цогцолбор /2 үе шатны ажил/

16.5
Хортой хог, хаягдал устгах үйлдвэр /Дархан сум/

24.2
Хог хаягдлыг дахин боловсруулах үйлдвэр

8.9
Ус зөөврийн авто машин /Дархан Ус Суваг ХК/

15.0
Явуулын пүү /Дархан орон нутгийн зам, тээвэр ОНӨААТҮГ/

2.4
Өөрөө өргөгч тусгай зориулалтын машин /Дархан орон нутгийн зам,

10.2
Хог тээврийн тусгай зориулалтын шахдаг авто машин /Дархан сум,

6.8
Өөрөө буулгагч тэвштэй авто машин /Дархан сум, НААУГ/

40.0
Хүүхдийн автобус /Дархан сумын хэмжээнд/

1.6
Хяналт, шалгалтын тоног төхөөрөмж /МХГ/

4.1
Тусгай зориулалтын авто машин /Мал эмнэлгийн газар/

АЙМГИЙН ТӨСӨВ

24.2
Тусгай зориулалтын техник /НААУГ/

66.8
Зураг, төсөв боловсруулах

18.6
Гражийн барилга /Бараат хогийн цэг/

179.5
Нисэх буудлын зурвасыг хашаажуулах /Дархан сум/

1.7
Тусгаарлах хашаа /760у/м/

7.6
Тоног төхөөрөмж /Цагдаагийн газар/

30.0
Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах, бэлэн байдлыг хангах /Улаан загалмайн

19.4
Бульдозер /НААУГ/ нийлүүлэх, TYS165-3HW

680.0
Экскаватор /НААУГ/ нийлүүлэх , /HYUANDAI HX300SL/

3.8
Тоног төхөөрөмж /Төрийн албаны салбар зөвлөл//

7.8
23-р цэцэрлэгийн засвар

14.6
ЕБС-ийн ариун цэврийн өрөөн, хувцас солих өрөөний засвар /

5.3
Эмнэлгийн угаалгын тоног төхөөрөмж

14.4
Лууван хураагч 1ком /Орхон сум/

6.5
Лэд дэлгэц /Дархан 50 цогцолбор/ 5х7м

5.0
Тохижилтын ажлын бараа материал /Соёл амралтын хүрээлэн ОНӨААТҮГ/

3.9
Дууны тоног төхөөрөмж /Залуучууд театр/

19.3
Зулзагын гол дахь хүүхдийн амралтын газрыг засварлах

446.8
Авто замын уулзвар гарцын шинэчлэлт /Дархан сум 11,12-р баг/

200.0
Явган хүний гүүрэн гарц /2 байршилд/

250.0
Үерийн далан шилжүүлэх /Дархан сум 6-р баг/

400.0
НОС-ны дээвэр, сантехникийн засвар /Дархан сум/

24.5
Гадна дулааны шугамын шинэчлэлт /Нарны хүүхдүүд асрамжийн газар/

100.0
Гэрлэх ёслолын ордоны засвар /Дархан сум 8-р баг/

135.0
Спорт заалны засвар /Шарын гол сум/

БУСАД ЭХ ҮҮСВЭР

22.5
Навчит модны суулгацаар хийх ойн зурвас байгуулах

22.5

2.8
Сор, шилмэл модны 1-р зэргийн үр түүх байнгын талбай тусгаарлах ажил

5.7
Ойн хөнөөлт шавжийн тархалтыг тоймчилсон аргаар тогтоох судалгааны

1.6
Ой, хээрийн түймрээс урьдчилан сэргийлэх, хяналт шалгалт

1.1
Ой, хээрийн түймрийн хуурайшилтын улиралд сумдын Байгаль орчны

5.1
Усан сан бүхий газрын онцгой болон энгийн хамгаалалтын бүс, ус

169.8
Шилмүүст модны тарьц худалдан авах

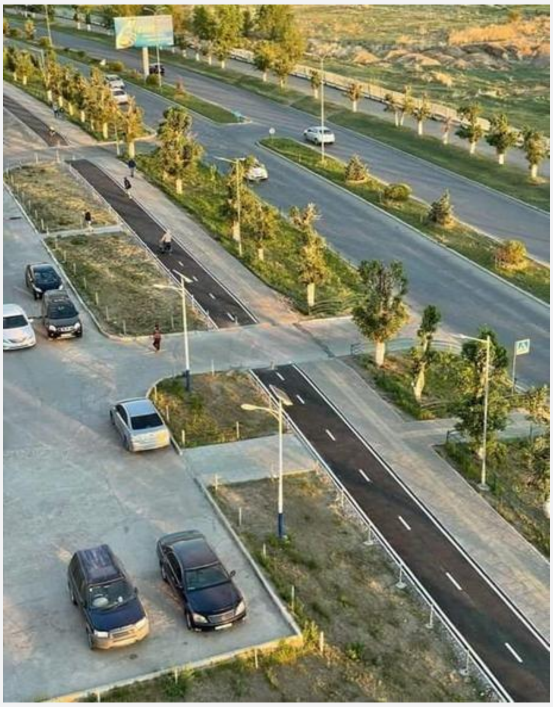

Дарханчуудын нийгмийн эрүүл мэндийг сайжруулах, нийтийн биеийн тамир, спортыг хөгжүүлэх, эко ногоон хот болох зорилгоор 6 км дугуйн замыг шинээр байгуулахаар төлөвлөн Хуучин- Шинэ дархан холбосон 3.2 км дугуйн замыг ашиглалтад оруулаад байна.

АЙМАГ ОНХС

89.1
Авто замын уулзвар гарцын шинэчлэлт /Дархан сум 11,12-р баг/

800.0
Явган хүний гүүрэн гарц /2 байршилд/

179.6
Явган болон дугуйн замын үргэлжилэл /25-р хороолол/

300.0
Төрийн үйлчилгээний байгууллагыг төвлөрсөн дэд бүтцэд холбох /Дархан

200.0
Аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны хэрэгжилтийг хангах

860.0
Иргэдийн оролцоотой төсөл, хөтөлбөр

300.0
"Ногоон Дархан-2032" төсөл

500.0
"Боловсрол-2032" хөтөлбөр

246.6
Жаргалтай амьдрал төв байгуулах /Дархан сум/

19.5
Монгол баялаг 330 цуврал нэвтрүүлгийн төсөл /Дархан-Уул/

100.0
Цахим Дархан төсөл

70.0
Сянбигийн үеийн хаад язгууртны бунхант булшны малтлага судалгаа төсөл

300.0
ОИЦ сургуулийн Б байрны гадна талбайн тохижилт /Дархан сум 9-р баг/

50.0
Үерийн ус зайлуулах шугам хоолой /Дархан сум 8-р баг

100.0
2021-2024 онд хэрэгжүүлэх төсөл арга хэмжээний зураг, төсөв боловсруулах

152.0
Экскаватор /НААҮГ/

146.6
Усалгааны систем /Орхон сум/

13.3
Авто замын нягтаршуулагч /Дархан орон нутгийн зам, тээвэр ОНӨААТҮГ/

16.4
Авто замын тэмдэглэгээний машин /Дархан орон нутгийн зам,

3.5
Зөөврийн цахилгаан эх үүсвэр JHR12000ETS-A /Дархан орон нутгийн зам,

85.1
Зулзагын голын хүүхдийн зуслангийн зөөлөн эдлэл /ХГБХХ/

30.0
Хэвлэлийн тоног төхөөрөмж /Дархан хотын соёл амралтын хүрээлэн

140.0
тоног төхөөрөмж /Дархан хотын соёл амралтын хүрээлэн ОНӨААТҮГ/

200.0
Тоног төхөөрөмж /Залуучууд театр/

110.0
Авто пүү /Дархан хотын тохижилт үйлчилгээний газар ОНӨААТҮГ/

БУСАД ЭХ ҮҮСВЭР

3.0
Авто замын засвар /Шарын гол сум/

2.8
Авто замын гэрлэн дохио /12-р баг/

60.1
Хатуу хучилттай авто зам /25-р хороолол 2 үе шатны ажил/

32.0
Анагаахын уулзвараас ШУТИС чиглэлийн авто зам дагуух дугуйн зам

53.8
Анагаахын уулзвараас ШУТИС чиглэлийн авто зам, явган зам, гэрэлтүүлэг

87.5
Хатуу хучилттай авто зам / Дархан сум 12-р баг,Төв зам-Хөгжлийн бэрхшээлтэй

1,130.2
Авто замын уулзвар гарцын шинэчлэлт /Дархан сум 11,12-р баг/

300.0
Хатуу хучилттай авто зам /Малчин баг/

105.0
Автомашины зогсоол /Дархан сум 6-р баг/

177.3
Хатуу хучилттай авто зам /Дархан сум 10-р баг/

2.8
Тусгай сонирхлын болон спорт аялал жуулчлал

35.4
"Ногоон Дархан -2032" хөтөлбөр -2

16.4
Ойн зурвас байгуулах /3га/

8.6
Ойн сангийн насны I, II ангийн ойд гэрэлжүүлэх, тохируулах огтлолт хийх

20.0
Уул уурхай болон бусад үйл ажиллагаанаас эвдэрч эзэнгүй орхигдсон 1га

1.3
Хараа гол дагуу хог цэвэрлэгээний ажил зохион байгуулах /5 удаа/

6.1
Нийтийн эзэмшлийн ногоон байгууламжийн талбайг нэмэгдүүлэх ажил

7.0
Хээрийн зэрлэг амьтан/ховор амьтнаас урьдчилан сэргийлэх,

2.1
Ойн туруутан ан амьтдад биотехникийн арга хэмжээ авах

10.1
Тарвага сэргээн нутагшуулах

40.0
Уул уурхай болон бусад үйл ажиллагаанаас эвдэрч эзэнгүй орхигдсон газарт

30.2
24 цагийн байнгын үйл ажиллагаатай 3 пост байгуулах

5.2
Постонд ажиллах ажилтан албан хаагчдын ээлжийг солих

5.8
Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх болон

12.0
Шилмүүст модны ойжуулалт

БУСАД ЭХ ҮҮСВЭР

22.5

Навчит модны суулгацаар хийх ойн зурвас байгуулах

22.5

2.8

Сор, шилмэл модны 1-р зэргийн үр түүх байнгын талбай тусгаарлах ажил

5.7

Ойн хөнөөлт шавжийн тархалтыг тоймчилсон аргаар тогтоох судалгааны

1.6

Ой, хээрийн түймрээс урьдчилан сэргийлэх, хяналт шалгалт

1.1

Ой, хээрийн түймрийн хуурайшилтын улиралд сумдын Байгаль орчны

5.1

Усан сан бүхий газрын онцгой болон энгийн хамгаалалтын бүс, ус

169.8

Шилмүүст модны тарьц худалдан авах

СУМЫН ОНХС-ГИЙН ЭХ ҮҮСВЭР (сая.төг)

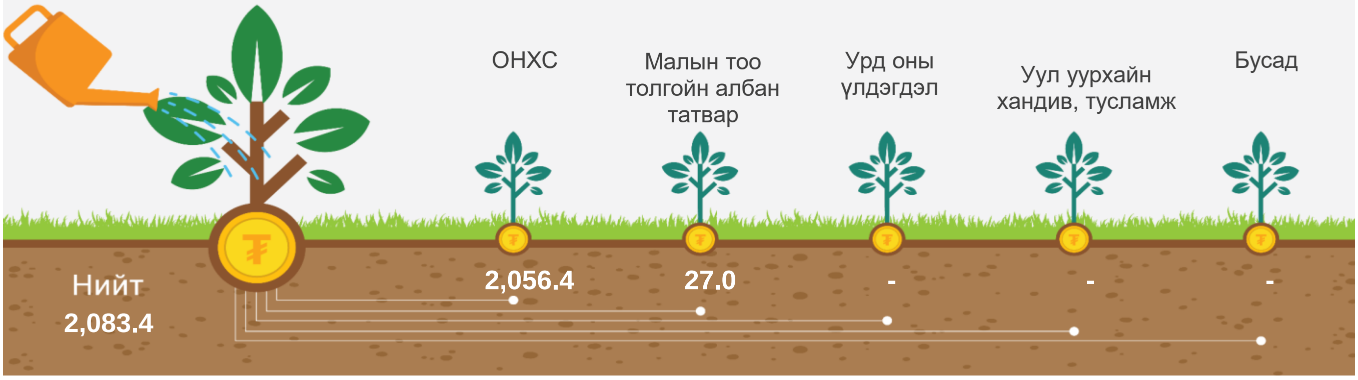

СУМЫН ОНХС

11.2
Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрүүл мэндийн тусламж, тохирох

7.5
Хороолол доторх авто замын хучилтын ажлын чанарын баталгаа

3.7
Авто зогсоолын ажлын чанарын баталгаа

6.0
Олон үйлдэлт тусгай зориулалтын автомашин /ДХТҮГ ОНӨААТҮГ/ ажлын

8.9
Өөрөө буулгагч тусгай зориулалтын автомашин /ДХТҮГ ОНӨААТҮГ/ ажлын

6.8
Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөр

100.0
Багш хөгжлийн төвийн засвар

300.0
Сургуулийн ширээ сандал

250.0
Бараат хогийн цэгийн цахилгаан татах ажил

376.5
Инженерийн хийцтэй ухаалаг худаг

364.5
Авто зам, зогсоолын засвар шинэчлэл

116.0
Орон сууцны авто зогсоол

355.3
Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөр

150.0
Ногоон Дархан

27.0
Мал аж ахуй

ОРХОН СУМ

442 км2 газар нутагтай.

СУМЫН ТӨСӨВ (сая төгрөг)

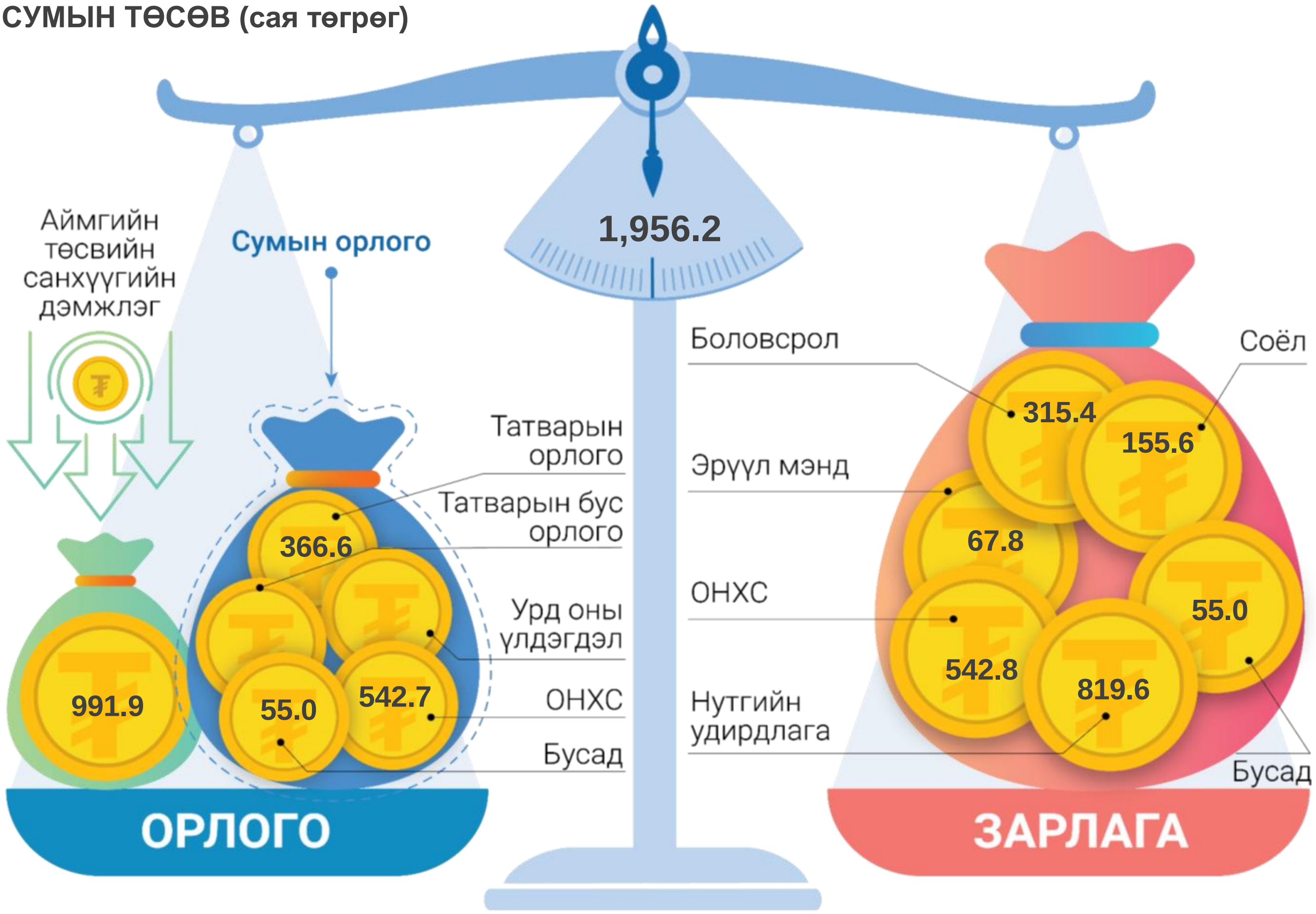

НИЙТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая.төг)

АЙМГИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

3.6
Эрчимжсэн туслах аж ахуйн суурьшлын бүсийн дэд бүтэц /Орхон сум,

14.4
Лууван хураагч 1ком /Орхон сум/

АЙМГИЙН ОНХС-ГИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

146.6
Усалгааны систем /Орхон сум/

СУМЫН ОНХС-ГИЙН ЭХ ҮҮСВЭР (сая.төг)

СУМЫН ОНХС-ГИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

- **50.0** Энхтал багийн хогийн машин худалдан авах
- **180.0** Ковш худалдан авах
- **67.0** Хороололын гудамж талбайн гэрэлтүүлэг /Шардэрс/
- **20.0** Тариалангийн талбайн цахилгаан дамжуулах агаарын шугам татах
- **79.6** Төвийн хэсгийн гудамж талбайн тохижилт, зам засвар
- **8.0** Мод бут худалдан авах
- **10.0** Мод тарих, хамгаалах хашаа барих
- **5.0** Зураг төсөв
- **20.1** Галын тусгай зориулалтын дулаан граж барих ажил
- **38.0** Соёлын төвийн 2 давхарын их засварын ажил
- **50.0** Хот төлөвлөлт хийлгэх
- **15.0** Худаг автомажуулах

ХОНГОР СУМ

2639.6 км2 газар нутагтай.

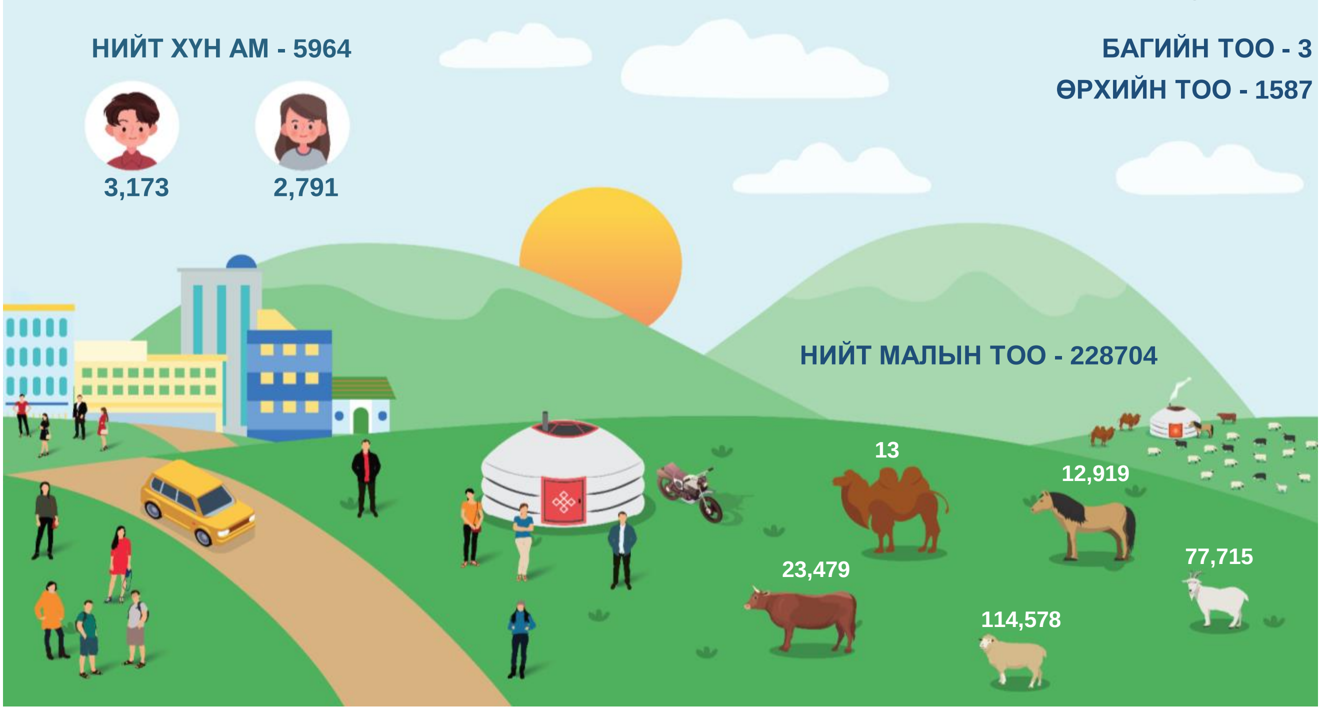

СУМЫН ТӨСӨВ (сая төгрөг)

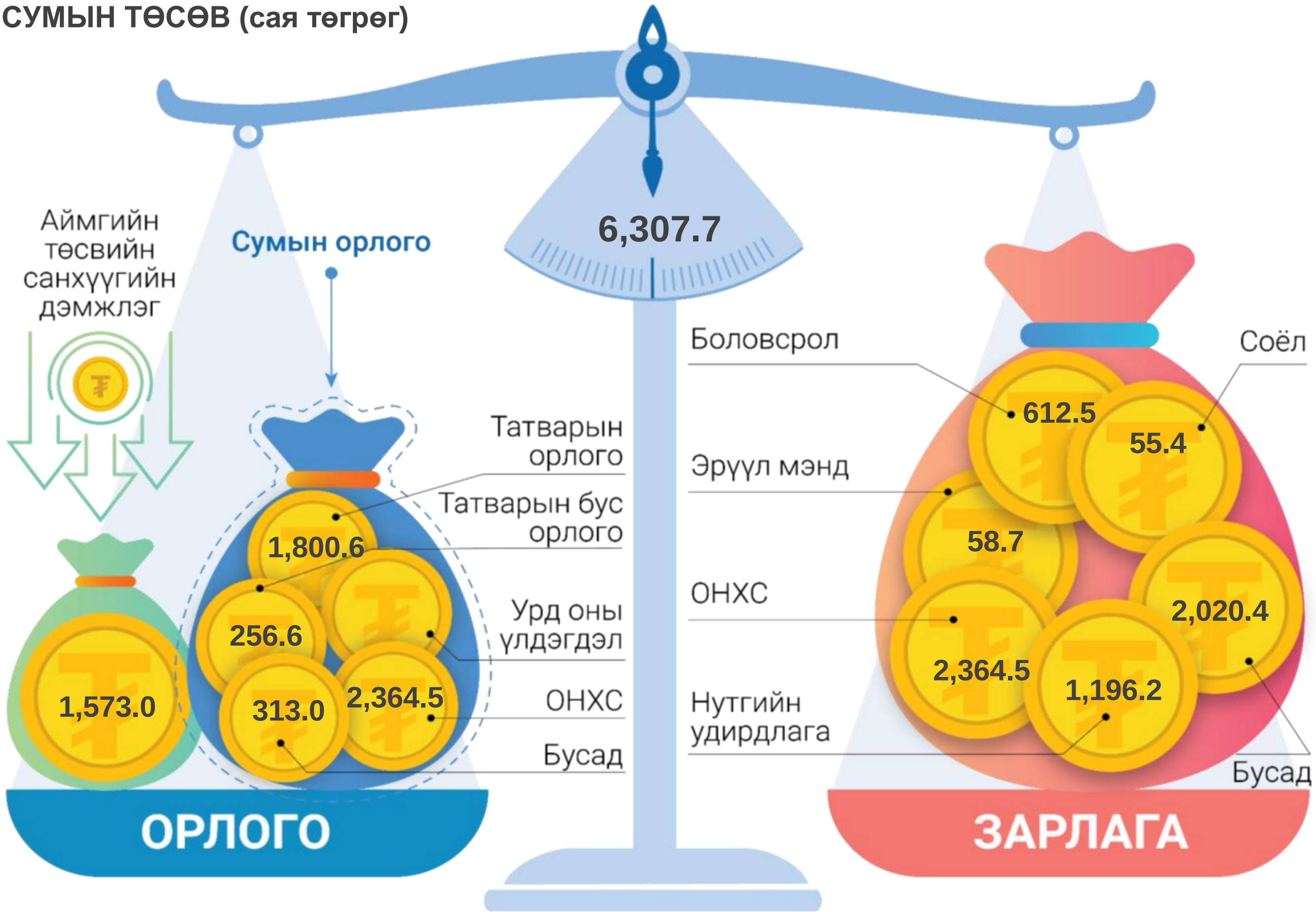

НИЙТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая.төг)

УЛСЫН ТӨСӨВ

355.4
Цэвэрлэх байгууламжийн засвар, шинэчлэл /Дархан-Уул, Хонгор сум/

63.5
Хонгор сумаас Салхит баг хүртэлх авто зам, 13.1 км /Дархан-Уул, Хонгор сум/

541.3
Спорт заалны барилга /Дархан-Уул, Хонгор сум, Салхит баг/

АЙМГИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

2.0
Хяналтын камерыг цагдаагийн газрын төв хяналттай холбох /Хонгор

385.5
Хүүхдийн зуслангийн засвар /Хонгор сум/

113.0
Спорт заалны засвар /Хонгор сумын Салхит/

АЙМГИЙН ОНХС-ГИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

5.3
Хүүхдийн зуслангийн засвар /Хонгор сум/

СУМЫН ОНХС-ГИЙН ЭХ ҮҮСВЭР (сая.төг)

СУМЫН ОНХС

12.9 Сумын төвийн тохижилт 2 /гүйцэтгэлийн баталгааны үлдэгдэл санхүүжилт/

13.0 Салхит багийн дотор зам засвар /гүйцэтгэлийн баталгааны үлдэгдэл

4.9 Атар Сансар хэсэгт авто зам явган хүний зам тавих ажлын зураг төсвийн үнэ

3.4 Хараа хэсэгт авто зам явган хүний зам тавих ажлын зураг төсвийн үнэ

19.0 Сумын төвийн тохижилт 4 /чанарын баталгаа/

11.3 Төмс хүнсний ногооны дундын аж ахуйд багаж тоног төхөөрөмж нийлүүлэх

9.3 Тусгай зориулалтын тээврийн хэрэгсэл худалдан авах /чанарын

50.1 14-р сургуулийн заалны их засвар /үлдэгдэл, чанарын баталгаа/

3.7 Тусгай зориулалтын ариутгалын машин худалдан авах /Чанарын

69.5 Сүү хүлээн авах цэг байгуулах

27.3 Сумын төвийн авто замыг хатуу хучилттай болгох "Тохижилт 5" /Чанарын

9.6 Салхит багийн 3,9,10,11,12,15,16 дугаар байрнуудын дээвэр

0.8 Цэвэрлэх байгууламжийн шинэчлэл /Зураг төсөв зохиогчийн хяналтын

3.0 Эрүүл мэндийн төвд тоног төхөөрөмж худалдан авах /Чанарын баталгаа/

25.5 Мал угаалгын банн

33.3 Төсөл хөтөлбөр

153.1 Цэцэрлэгт хүрээлэн ногоон байгууламжийг хашаажуулах

220.0 ЭМТНАРАНОНӨААТҮГазрын уурын зуухны шинэчлэл

700.0 Ахмад настан болон төрийн албан хаагчдын орон сууц хөтөлбөр

73.8 Сумын төвийн усны эх үүсвэрийн цахилгааны шугамыг шинэчилэл

СУМЫН ОНХС

240.0
Боловсролын байгууллагын орчин нөхцлийг сайжруулах /11-р

107.0
Эрүүл мэндийн төвийн тоног төхөөрөмж

50.0
Сумын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө, байр зүйн зураглал, сумын газар

227.6
Төсөл, хөтөлбөрүүд

110.5
Сүү хүлээн авах цэг байгуулах

186.6
Төсөл хөтөлбөр

ХОНГОР СУМЫН СПОРТ ЗААЛНЫ БАРИЛГА

ШАРЫН ГОЛ СУМ

95.53 км2 газар нутагтай.

СУМЫН ТӨСӨВ (сая төгрөг)

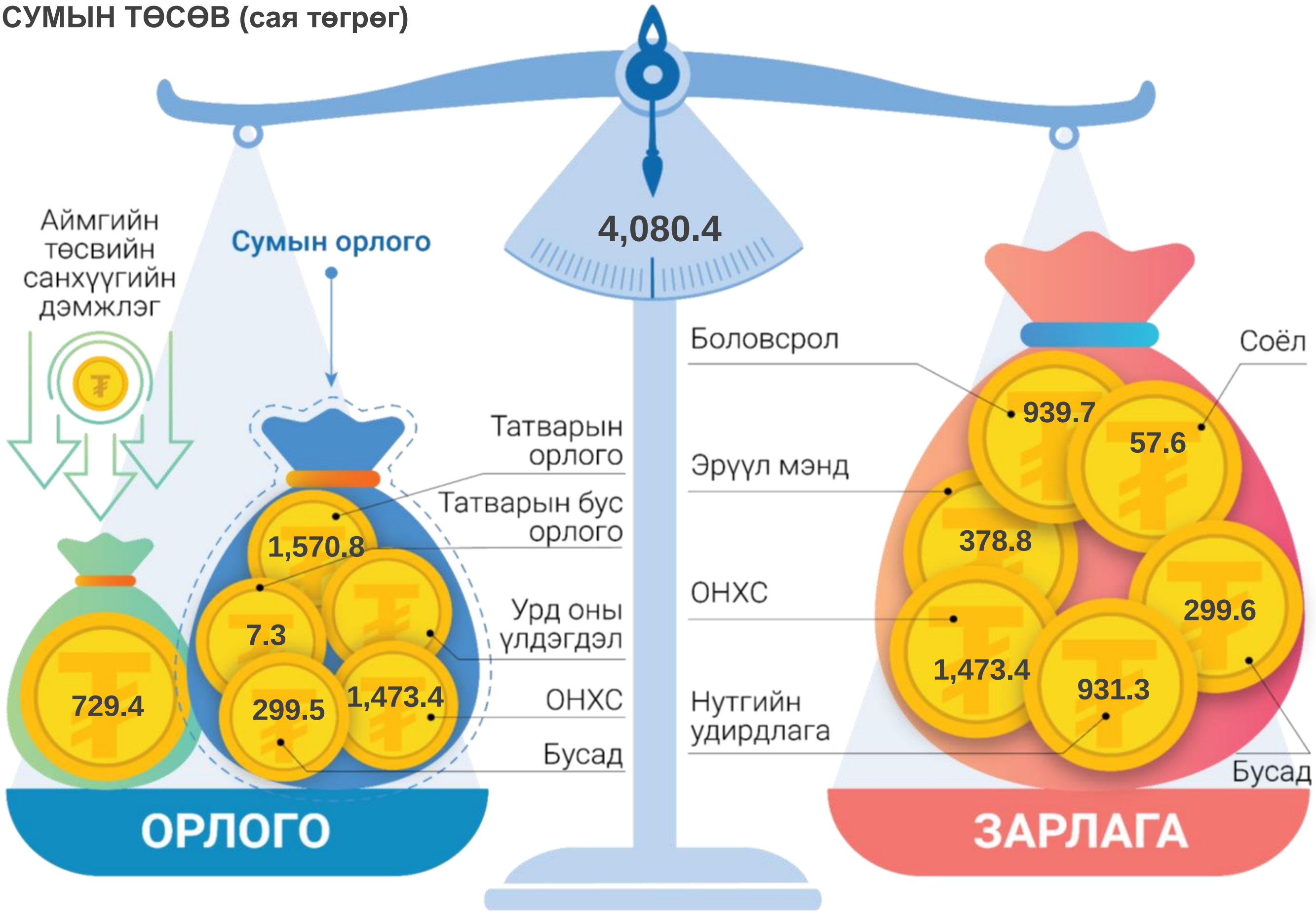

НИЙТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая.төг)

УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

1,239.7
Хуучин хөл бөмбөгийн талбайг түшиглэн орчин үеийн хөл бөмбөгийн

1,222.1
Дархан-Шарын гол чиглэлийн хатуу хучилттай авто замын үргэлжлэл

752.7
Дархан баг чиглэлийн дулааны шугамын өргөтгөл /Дархан-Уул, Шарын гол

АЙМГИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

2.6
74 айлын орон сууцнаас 32 айлын орон сууцны хорооллын ИШС /Шарын

135.0
Спорт заалны засвар /Шарын гол сум/

Дархан-Уул аймгийн иргэдэд Төрийн байгууллагын мэдээллийг хүргэх болон өргөдөл, гомдол, санал хүсэлтээ илгээх боломжийг олгож буй цахим платформ ажиллаж байна

СУМЫН ОНХС-ГИЙН ЭХ ҮҮСВЭР (сая.төг)

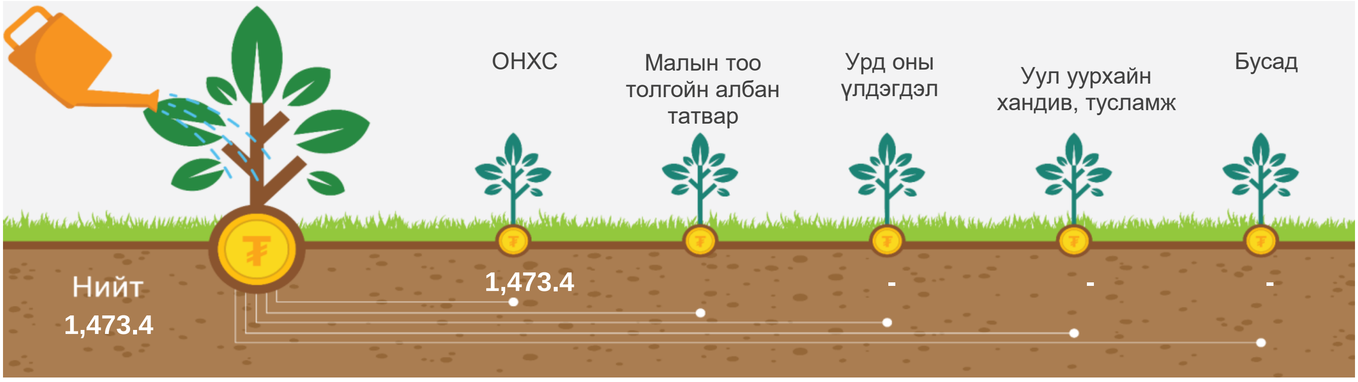

СУМЫН ОНХС

11.6
Өндрийн гэрэлтүүлэг

50.0
Дахин төлөвлөлтийн зураг, төсөв

182.9
Шарын гол УБ чиглэлийн авто замын зураг

505.1
Гэр хорооллын авто замыг эцсийн буудал хүртэлх хийж дуусгах

240.4
Нийтийн эзэмшлийн байруудын дээвэр засвар

20.0
Хүүхэд хөгжлийн төв барих зураг төсөв

200.0
Сумын хэмжээнд 4 тоглоомын талбай сүүдрэвч хийх

64.0
Дээврийн гэрэл тавих

100.0
Ногоон байгууламж сайжруулах нэмэгдүүлэх хамгаалах

20.0
Үерийн далан сэргээх ажлын зураг төсөв

64.4
Төсөл хөтөлбөр

15.0
Зураг төсөв

НЭР, НЭРШЛИЙН ТАЙЛБАР

ТӨСВИЙН ОРЛОГО:

Хууль тогтоомжийн дагуу улсын болон орон нутгийн төсөв бүрдүүлэх орлого, төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлого

ТӨСВИЙН ЗАРЛАГА:

Төсөв захирагчийн үйл ажиллагаа, хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр батлагдсан төсвөөс хуваарилан, зарцуулах хөрөнгө

ТЭНЦЭЛ:

Тухайн төсвийн жилийн төсвийн нийт орлого, зарлагын зөрүү

ОРОН НУТГИЙН ТӨСӨВ:

Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн ИТХ-аас баталсан, тухайн шатны төсөвт харьяалагдах ерөнхийлөн захирагчийн бүрдүүлж, хуваарилан зарцуулах хөрөнгө

ТӨСВИЙН АШИГ:

Төсвийн зарлагаас давсан орлого

ТӨСВИЙН АЛДАГДАЛ:

Төсвийн орлогоос давсан зарлага

ТӨЛӨӨЛӨН ГҮЙЦЭТГҮҮЛЭХ ТӨРИЙН ЧИГ ҮҮРЭГ:

Нэгжийн удирдлагад төрөөс шилжүүлсний дагуу түүний нэрийн өмнөөс хэрэгжүүлэх эдийн засаг, нийгмийн шинжтэй асуудлууд

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ:

Төсвөөс санхүүжүүлж, тухайн шатны төсөвт хамаарах хуулийн этгээдийн өмчлөлд шилжих төсөл, арга хэмжээ, барилга байгууламжийн зардлыг хөрөнгө оруулалт гэнэ

ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН НЭГДСЭН САН:

Орон нутгийн хөгжлийг дэмжих, бүс нутгийн тэнцвэртэй байдлыг хангах зорилгоор улсын төсвөөс орон нутгийн төсөвт олгохоор дахин хуваарилалт хийх хөрөнгө

ОРОН НУТГИЙН ТӨСВИЙН СУУРЬ ОРЛОГО:

Тухайн шатны төсөвт орох татварыг доод хувь, хэмжээгээр тооцсон орлого болон татварын бус орлогын нийлбэр

ОРОН НУТГИЙН ТӨСВИЙН СУУРЬ ЗАРЛАГА:

Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн удирдлагыг болон орон нутгийн чиг үүргийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдох урсгал болон хөрөнгийн зарлагын нийлбэр

ТӨСВИЙН ТОДОТГОЛ:

Тухайн жилийн төсвийг баталсан эрх бүхий байгууллагын шийдвэрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулахыг төсвийн тодотгол гэнэ

АЙМАГ, СУМЫН ЧИГ ҮҮРЭГ:

	ЗЗНДНТУТХ-ийн 21-22-р зүйл	Аймаг	Сум
НУТГИЙН УДИРДЛАГА	Аймгийн дунд хугацааны хөгжлийн үндсэн чиглэл, бодлого, төлөвлөлт	✓	
	Сумын хөгжлийн үндсэн чиглэл, бодлого, төлөвлөлт		✓
	Орон нутгийн өмчийн ашиглалт, эзэмшилт, захиран зарцуулалт, түүнд тавих хяналт	✓	✓
	Орон нутгийн төсөв, түүний төлөвлөлт, гүйцэтгэл, тайлан, хяналт	✓	✓
	Хууль тогтоомжид заасан хүрээнд албан татвар, төлбөр, хураамжийн хувь хэмжээг тогтоох	✓	✓
	ОНХС-гийн төлөвлөлт, хуваарилалт, зарцуулалт болон бусад сангийн бүрдүүлэлт, зарцуулалт, тайлан, хяналт	✓	✓
	Аймгийн хүний нөөцийн бодлогын төлөвлөлт, хөтөлбөр	✓	
	Аймгийн хүний нөөцийн хөтөлбөрийн хэрэгжилт, ажиллах нөхцөл		✓
ҮЙЛДВЭР, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ, БАЙГАЛЬ ОРЧИН	Аймгийн хүнс, хөдөө аж ахуй, үйлдвэрлэлийн хөтөлбөр, хэрэгжилтэд тавих хяналт	✓	
	Аймгийн хүнс, хөдөө аж ахуй, үйлдвэрлэлийн хөтөлбөрийн хэрэгжилт		✓
	Аймгийн жижиг, дунд үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх сангийн менежмент	✓	
	Аймгийн аялал жуулчлалын бодлого, менежмент	✓	
	Аялал жуулчлалын үйл ажиллагааны зохицуулалт		✓
ХОТ, НИЙТИЙН АЖ АХУЙ, ДЭД БҮТЭЦ	Орон сууц, нийтийн аж ахуйн удирдлага		✓
	Гудамж, талбайн нэр, хаягжилтын нийтлэг зохицуулалт	✓	
	Суурин газрын гэрэлтүүлэг, арчлалт		✓
	Харилцаа, холбоо, цахилгаан, дулаан түгээх сүлжээ, цэвэр ус, бохир усны шугам болон хаягдал ус зайлуулах байгууламж, үерийн далан, суваг тэдгээрт хамааралтай барилга байгууламжийн төлөвлөлт, ашиглалт, хяналт,	✓	
	Сум хоорондын нийтийн тээврийн зохицуулалт	✓	
	Сумын хүн амын ундны болон ахуйн хэрэгцээний уст цэгийн төлөвлөлт, байршил, ашиглалт, хамгаалалт		✓
	Орон нутгийн зам, гүүр тэмдэг, тэмдэглэгээ, арчлалт, хамгаалалт		✓
	Суурин газрын замын хөдөлгөөн, авто зогсоолын зохицуулалт		✓
	Нийтийн зэмшлийн зам талбай, олон нийтийн соёл амралтын хүрээлэн, ногоон байгууламжийн ашиглалт, хамгаалалт		✓
	Орон нутгийн цэвэрлэх байгууламжийн арчлалт		✓
	Гал түймэр, үерийн хамгаалалтын байгууламж, суваг шуудуу, арчлалт		✓
	Аюултай болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлын менежмент	✓	
	Хог хаягдлын цэгийн байршил, энгийн хог хаягдлын менежмент		✓
	Оршуулгын газрын үйл ажиллагааны зохицуулалт		✓
ХУДАЛДАА, ҮЙЛЧИЛГЭЭ	Худалдаа, үйлчилгээний нийтлэг зохицуулалт	✓	
	Худалдаа, үйлчилгээний зохион байгуулалт, хяналт		✓
НИЙГЭМ, СОЁЛЫН САЛБАР	Мэргэжлийн сургалт үйлдвэрлэлийн төв, нэгдсэн эмнэлэг, аймгийн музей, театр, номын сан, соёлын ордон, биеийн тамир, спортын цогцолборын барилга байгууламж, хөдлөх хөрөнгийн ашиглалт, засвар, үйлчилгээ	✓	
	Сумын сургууль, цэцэрлэг, эмнэлэг, соёлын төв, номын сан, биеийн тамир, спортын барилга байгууламж, хөдлөх хөрөнгиын ашиглалт, засвар, үйлчилгээ		✓
	Хөшөө дурсгалын нийтлэг зохицуулалт	✓	
	Хөшөө дурсгалын байршил, хамгаалалт		✓

ТОВЧИЛСОН ҮГСИЙН ТАЙЛБАР

ДНБ	Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн
ЕБС	Ерөнхий боловсролын сургууль
ЗАН	Заах аргын нэгдэл
ЗДТГ	Засаг даргын Тамгын газар
ЗЗНДНТУТХ	Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль
ИТХ	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал
НДШ	Нийгмийн даатгалын шимтгэл
ОНӨААТҮГ	Орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоот үйлдвэрийн газар
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
СӨББ	Сургуулийн өмнөх боловсролын байгууллага
ТБОНӨХБАҮХАТ	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай
УИХ	Улсын Их Хурал
ЭМТ	Эрүүл мэндийн төв